

ske; Tyskland er et Industriland, hvor Landbruget producerer for Hjemmemarkedet. I Danmark er det omvendt; hos os arbejder Landbruget med Eksport for Øje og derfor uden Told og Eksportpræmier. Derfor maatte der i Sønderjyllands Erhvervsliv efter Krigen og Genforeningen indtræde en økonomisk Svaghedstilstand, akkurat som i en menneskelig Organisme efter en stor Operation. Men man har fra dansk Side i nogen Grad, synes det mig, glemt, at Sønderjylland var og maatte blive en Patient, indtil Betingelser var tilvejebragt for, at sønderjydsk Erhvervsvirksomhed kunde tilpasses efter og gaa op i dansk Erhvervsliv, blive eet med det. Nu vil man naturligvis heroppefra sige — det har vi hørt saa tidt: Ja men der er jo givet en Masse Hjælp til Sønderjylland — og saa jonglerer man med nogle mægtige Tal, jeg tror man er naaet helt op til 500 Millioner eller 550 Millioner. Men man regner heroppe paa en ganske ejendommelig Maade. Man regner, akkurat som den Mand vilde regne, der havde købt en Hest af en anden Mand og givet 1 000 Kr. for den og saa vilde sige: Den Mand har jeg foræret 1 000 Kr. Man glemmer selvfølgelig, at den store Del af de Penge, som man her taler om, dels er givet i Erstatning for tidligere tyske Stats-ejendomme, de er udlaant i Sønderjylland og skal naturligvis tilbagebetales. Naar man faar trukket det fra, bliver der kun tilbage, hvad der er givet ud til Valutaregulering, til Istandsættelse af Havne og Veje, til Afvanding af Tønder Marsk o. s. v. Saa naar man knap til 150 Mill. Kr., som er givet ud paa den Maade, Jeg vil gerne gøre opmærksom paa det, fordi det ofte saarer den sønderjydske Befolkning stadig at høre heroppe fra, at Sønderjyderne har været den danske Befolkning saa dyrebar — i en anden Forstand, end Ordet dyrebar ellers bruges.

Jeg mener derfor, som jeg sagde før, at man har sluppet Sønderjylland for tidligt af Hænde, en Patient kræver Tilsyn og Pasning. For Landbrugets Vedkommende skulde Driften efter Krigen fuldstændig lægges om, hvis det skulde blive muligt at drive Landbrug efter dansk Mønster. At dette har været dobbelt vanskeligt, siger sig selv, naar man ved, at Landbrugsbedrifterne under Krigen baade med Hensyn til Kultur, Besætning og Redskaber var fuldstændig udslidte. Hertil kom saa de fortvivlede Pengeforhold efter Krigen: først Markens Sammenbrud, derefter den lave Krone efterfulgt af Kronestigningen med Parikronen, der tyngede Landbruget i

Sønderjylland ganske i Knæ. Og saa er der en Ting, man heroppefra heller ikke maa glemme, nemlig den, at medens danske Landbrugere, der jo ogsaa siger, at de sidder meget haardt i det, dog har haft alle Aarene fra 1914 til 1922—23 som gode Aar med overordentlig høje Priser, har sønderjydske Landmænd i Virkeligheden kun haft Aarene fra 1920 til 1922—23 med de høje Priser, fordi de under Krigen havde Maksimaltakster af en ganske anderledes lav Karakter end dem, vi har haft heroppe. De alt for store Gældsforpligtelser, som sønderjydske Landmænd har at trækkes med, er i det store og hele det, der bevirker, at der nu i Sønderjylland er skabt et fuldstændigt Dødvande i Erhvervslivet og dermed en Arbejdsløshed, der sidste Vinter naaede op til over 64 pCt.

For Haandværks- og Industrierhvervene maatte Genforeningen naturligvis ogsaa blive af en fuldstændig revolutionerende Art. Disse Erhverv var ligeledes som Hjul i en Maskine indpasset i et helt andet Økonomisystem. Pladsen, som de havde at virke paa, blev ved Genforeningen skaarret bort eller delt, Opgaven maatte blive under dansk Styre at finde eller skabe sig en ny Plads indenfor dansk Erhvervsliv, og det burde man ogsaa efter min Mening fra dansk Side paa alle Omraader i størst muligt Omfang have hjulpet med til. Men fra dansk Erhvervslivs Side har man i for høj Grad betragtet Sønderjylland som en Udvidelse af det danske Marked, som Erhvervene heroppe skulde tage i Besiddelse uden smaaligt Hensyn til de Erhvervsvirksomheder, som var dernede; og som ogsaa havde Krav paa at kunne eksistere. Thi det er jo en Betingelse for, at Folk nede i Sønderjylland kan leve og have noget at bestille og faa Føden, at der ogsaa er Virksomheder der, og jeg vil pointere, at det er en Betingelse for, at Danskheden kan vinde frem i Sønderjylland, at der eksisterer gode Erhvervs-muligheder, saa at Virksomhederne kan trives og give Plads og Brød til en forøget Befolkning. Man kan ikke fra dansk Side, som man saa ofte gør, stille sig paa det Standpunkt at sige: Ja vel, Genforeningen var en Overskæring af en Mængde Baand, økonomiske o. s. v., og det er muligt, at der gaar noget i Stykker derved; men derved er der intet at gøre. Det er en Fallit-erklæring fra et dansk Synspunkt. Det, det gælder om, er at skaffe Plads til de Virksomheder, som blev ramt ved Genforeningen, skaffe dem et Marked heroppe, saa at de er i Stand til at give Arbejde og Brød til den sønderjydske Befolkning. Det var jo saa-